
NOTAT

Udenrigsministeriet

Til: Folketingets Europaudvalg J.nr.: 500.B.29.
Fra: Udenrigsministeriet Dato: 8. december 2009
Emne: Oprettelse af den fælles udenrigstjeneste

Med Lissabon-traktaten oprettes en fælles udenrigstjeneste, som vil skulle bistå den højtstående repræsentant. Det følger af Unions-traktatens artikel 27, stk. 3:

"Under udøvelsen af sit hverv bistås den højtstående repræsentant af en tjeneste for EU's optræden udadtil. Denne tjeneste arbejder sammen med medlemsstaternes diplomatiske tjenester og omfatter tjenestemænd fra relevante tjenestegrene i Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen samt udstationeret personale fra medlemsstaternes nationale diplomatiske tjenester. Rådet fastsætter ved en afgørelse, hvordan Tjenesten for EU's Optræden Udadtil skal tilrettelægges og fungere. Rådet træffer afgørelse på forslag af den højtstående repræsentant efter høring af Europa-Parlamentet og efter Kommissionens godkendelse."

Det følger endvidere af erklæringerne 13 og 14 til Lissabon-traktaten, at etableringen af den fælles udenrigstjeneste ikke berører medlemsstaternes nuværende ansvar med hensyn til udformningen og gennemførelsen af deres udenrigspolitik, deres nationale diplomatiske tjenester, deres forbindelser til tredjelande og deltagelse i internationale organisationer m.v.

Det fremgår af erklæring nr. 15 til traktaten, at det forberedende arbejde med den fælles udenrigstjeneste skal begynde straks efter underskrivelsen af traktaten. Det forberedende arbejde på basis af Lissabon-traktaten blev sat i bero efter den irske folkeafstemning om Lissabon-traktaten den 12. juni 2008. Drøftelserne blandt repræsentanter for medlemsstaterne blev genoptaget efter afstemningen den 2. oktober 2009.

Ifølge traktaten skal den fælles udenrigstjeneste etableres efter forslag fra udenrigsrepræsentanten. Forslaget til rådsafgørelse vil – efter høring af Europa-Parlamentet og med Kommissionens samtykke – skulle vedtages med enstemmighed i Rådet. Der foreligger endnu ikke et forslag til rådsafgørelse. Udenrigsrepræsentanten Cathrine Ashton har efter sin tiltrædelse indikeret, at udarbejdelse af forslaget til etableringen af den fælles udenrigstjeneste vil være en hovedprioritet i de kommende uger og måneder med henblik på dets vedtagelse i april 2010. Udover selve forslaget om etableringen af den fælles udenrigstjeneste forventes der at være behov for en række ledsagende beslutninger for at sikre den fælles udenrigstjenestes funktionsmåde, herunder særligt ændringer i finansforordningen, personalestatutten og EU's budget. Disse beslutninger vil skulle tages i fællesskab med Europa-Parlamentet.

I forbindelse med det forberedende arbejde med den fælles udenrigstjeneste tilsluttede Det Europæiske Råd den 29.- 30. oktober 2009 sig en rapport fra formandskabet med anbefalinger for

udenrigsrepræsentanten til brug for udarbejdelsen af udkastet til Rådets afgørelse om tilrettelæggelsen af og funktionsmåden for den fælles udenrigstjeneste. Folketingets Europaudvalg modtog kopi af rapporten den 27. oktober 2009. Fra dansk side har man deltaget aktivt i drøftelserne af rapporten og støtter de anbefalinger, som rapporten udtrykker, herunder at den fælles udenrigstjeneste bør have en særlig *sui generis* status i EU systemet, separat fra såvel Kommissionen som Rådssekretariatet, samt at den fælles udenrigstjeneste baserer sig på samlede landekontorer.

Europa-Parlamentet har den 22. oktober vedtaget en betænkning om den fælles udenrigstjeneste, hvor der blandt andet lægges vægt på integration i Kommissionens administrative systemer.

Det forberedende arbejde vil blive fortsat under ledelse af udenrigsrepræsentanten med inddragelse af medlemsstaterne og med løbende kontakter til Europa-Parlamentet. Udenrigsrepræsentanten er ikke bundet af hverken anbefalingerne fra Det Europæiske Råd eller Europa-Parlamentets betænkning.

Det Europæiske Råd ventes på dets møde den 10.-11. december at gentage opfordringen til udenrigsrepræsentanten om hurtigt at fremlægge sit forslag med henblik på vedtagelse senest ved udgangen af april 2010. Den fælles udenrigstjeneste vil formelt kunne etableres umiddelbart herefter, men der må fortsat forventes en gradvis udrulning.

Kommissionens delegationer har med Lissabon-traktatens ikrafttrædelse 1. december som udgangspunkt formelt skiftet navn og status til EU delegationer. Særlige situationer opstår de steder, hvor såvel Kommissionen og øvrige EU-organer har haft permanent tilstedeværelse, som det f.eks. er tilfældet ved FN-institutionerne. EU-delegationerne vil ifølge traktaten skulle rapportere til udenrigsrepræsentanten og vil skulle arbejde tæt sammen med medlemsstaternes diplomatiske tjenester. Udenrigsrepræsentanten ventes at udarbejde en køreplan for, hvornår EU-delegationerne kan overtage de roterende formandskabers funktioner, herunder den interne EU-koordination og varetagelsen af kontakter til værtslandet eller internationale organisationer på Unionens vegne, som det forudses i traktaten. EU-delegationerne forudses i formandskabets rapport at kunne spille en understøttende rolle med hensyn til diplomatisk og konsulær beskyttelse af EU-borgere i tredjelande.

Der forudses en statusrapport om etableringen af tjenesten i 2012 og et review i 2014, herunder af tjenestens omfang.

I forhold til den nærmere indretning af tjenesten støttes fra dansk side de anbefalinger, som er indeholdt i formandskabets rapport som endosseret af det Europæiske Råd den 29.-30. oktober. Heri lægges blandt andet op til en tjeneste baseret på en sammenlægning af de eksisterende landekontorer i Kommissionen og Rådssekretariatet. Tjenesten anbefales baseret på omkostningseffektivitet med budgetneutralitet som målsætning. Udvidelsesforhandlingerne, handelspolitikken og visse aspekter af udviklingsbistanden vil dog skulle forblive i Kommissionen. Enhederne for krisestyring og Militærstaben bør være del af den fælles udenrigstjeneste, idet der skal tages højde for disse enheders særlige funktioner, procedurer og personaleforhold. Den fælles udenrigstjeneste forudses at skulle håndtere tiltag finansieret under Stabilitetsinstrumentet og FUSP-budgettet.

Vedr. udviklingsbistanden anbefales det, at de geografiske enheder i den Fælles Udenrigstjeneste skal spille en ledende rolle i de strategiske beslutninger i forhold til de konkrete lande, og at be-

slutninger vedr. den flerårige programmering og landeallokeringer skal forberedes i fællesskab af udenrigsrepræsentanten og de relevante kommissærer, herunder særligt udviklingskommissæren. Se i øvrigt notat til Folketingets Udenrigsudvalg 9. november 2009 vedr. konsekvenserne af implementeringen af Lissabon-traktaten på udviklingsområdet, som Folketingets Europaudvalg modtog kopi af 10. november 2009. Afklaring af den nærmere arbejdsdeling for de forskellige finansieringsinstrumenter udestår fortsat. Udvidelseskommissæren skal have politisk hovedansvar for udvidelsesinstrumentet. Der forudses generelt at være et tæt samarbejde mellem udenrigsrepræsentanten, den fælles udenrigstjeneste og de øvrige kommissærer, ligesom EU's delegationer i tredjelande skal spille en styrket rolle i programmeringen og implementeringen af bistanden, på linje med de danske principper om decentralisering af bistanden.

For så vidt angår tjenestens personale vil det skulle komme fra Rådssekretariatet, Kommissionen og medlemsstaterne. Der lægges op til ligebehandling af alle tre kategorier fsva. vilkår og adgang til stillinger. Der lægges endvidere op til, at mindst 1/3 af generalisterne, herunder det diplomatisk personale på delegationerne, vil skulle komme fra medlemsstaterne, når udenrigstjenesten er nået op på fuld kapacitet. Medlemslandene forudses også at skulle have mulighed for udstationering af støttepersonale i et vist omfang.

Ansættelse i udenrigstjenesten bør ifølge rapporten foregå efter en gennemsigtig procedure på grundlag af meritter og et mål om at sikre personale af høj standard med hensyn til kvalifikationer, effektivitet og integritet og samtidig sikre en passende geografisk og kønsmæssig balance, ligesom der skal sikres en mobilitet både inden for tjenesten og mellem medlemsstaterne og institutionerne. Der vil skulle fastlægges en ansættelsesprocedure i samråd mellem repræsentanter fra medlemsstaterne, Kommissionen og Generalsekretariatet.

I takt med at der foreligger nærmere klarhed over ansættelsesprocedurerne for udenrigstjenesten, forventes det at blive muligt fra dansk side at identificere egnede kandidater som medarbejdere i den fælles udenrigstjeneste. Der er endnu ingen afklaring af hverken antallet af medarbejdere fra medlemsstaterne eller tidspunktet for deres mulige udstationering. Henset til at den fælles udenrigstjeneste med den nuværende tidsplan tidligst vil kunne etableres fra sidst på foråret 2010, forventes der ikke at være mulighed for udstationering af medarbejdere fra medlemsstaterne efter de almindelige retningslinjer før efter sommeren 2010. Der forventes fra dansk side placeret et begrænset antal udstationerede danskere i overensstemmelse med de kriterier, som vil gælde for placering af medarbejdere i den fælles udenrigstjeneste.